

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
15/5	Råd for funksjonshemmede	26.02.2015
	Ruspolitisk råd	26.02.2015
	Eldrerådet	02.03.2015
	Komitè for levekår	03.03.2015
	Bystyret	26.03.2015

God oversikt - en forutsetning for god folkehelse

Forslag til innstilling

Bystyret delegerer til rådmannen å utarbeide oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer, jfr. folkehelseloven § 5. Denne oversikten legges fram for bystyret 1 gang pr. år som melding, og som en del av planstrategien hvert 4. år (jfr. plan – og bygningsloven).

Sammendrag

Folkehelseloven inneholder lovkrav om at kommunen skal ha oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer som en «dag til dag» løpende oversikt, og at påvirkningsfaktorer og utfordringsbilde for folkehelse skal danne grunnlag for planstrategier som skal vedtas av bystyret i tråd med plan – og bygningsloven.

Fylkesmannen i Nordland foretok tilsyn av kommunens løpende oversiktsarbeid i slutten av november 2014. Det ble ikke påvist avvik, men saken inneholder gode råd og veiledning som ble gitt i denne forbindelse (mandat for oversiktsgruppa).

Saksopplysninger

Forankring/lovhjemmel:

Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i kommunen er hjemlet i folkehelseloven § 5. God oversikt over befolkningsutvikling, helsetilstand og påvirkningsfaktorer er en forutsetning for å synliggjøre og beskrive de folkehelseutfordringer kommunen står ovenfor. Loven sier at denne oversiktsinformasjonen skal baseres på:

- Opplysninger som statlige helsemyndigheter og fylkeskommunen gjør tilgjengelig.
- Kunnskap fra kommunale helse – og omsorgstjenester.
- Kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn som kan ha innvirkning på befolkningens helse (påvirkningsfaktorer).

Oversikten er nødvendig for å kunne ivareta oppgaver etter folkehelseloven §§ 1,4,6,7,9 og 28.

Kommunens oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer skal tjene to hovedformål:

1. Oversikten skal være grunnlag for beslutninger i folkehelsearbeidet som utøves «fra dag til dag», dvs. løpende oversiktsarbeid. Løpende oversiktsarbeid er nødvendig for å fange opp ny vesentlig informasjon om helsetilstand og faktorer som påvirker helsen.
2. Oversikten skal utgjøre grunnlaget for beslutningene i forbindelse med langsiktig planlegging av folkehelsearbeidet, knyttet opp mot prosessene i plan – og bygningsloven. Oversiktsarbeidet skal følge planlovgivningens fireårsintervaller, og inngå som grunnlag for kommunens planstrategi.

I Bodø kommunes samarbeidsavtale med Nordland fylkeskommune om folkehelsearbeidet har kommunen forpliktet seg til å ha avklart organisering av oversiktsarbeidet i løpet av høsten 2014, på lik linje med alle andre kommuner med folkehelseavtale (43 kommuner i Nordland). På bakgrunn av dette ble «oversiktsgruppa» nedsatt av rådmannens ledergruppe SLM i oktober/november 2014. Gruppa har representanter fra alle avdelinger i kommunen.

Tilsyn fra Fylkesmannen i Nordland:

Fylkesmannen i Nordland foretok tilsyn med oversiktsarbeidet den 20. og 21. november 2014. Tilsynet var en del av det første landsomfattende tilsynet med kommunens folkehelsearbeid som fylkesmennene gjennomførte høsten 2014 etter oppdrag fra Statens helsetilsyn. Tema for tilsynet var kommunens arbeid med løpende oversikt over befolkningens helsetilstand og de positive og negative faktorene som kan påvirke denne. Fylkesmennene fikk i tillegg i oppdrag å foreta ei kartlegging av det løpende oversiktsarbeidet i kommuner der det ble påvist at arbeidet var kommet i gang, og ut fra denne kartlegginga gi kommunen ei veiledende vurdering av status for arbeidet.

Fylkesmannen har undersøkt:

- Om arbeidet hadde tilstrekkelig forankring i kommunens ledelse
- Om det var avklart hvilke forhold det løpende ville være behov for å innhente oppdaterte opplysninger om
- Om det var lagt til rette få kunne benytte aktuelle sentrale og lokale kunnskapskilder
- Om det var lagt opp til at arbeidet med å innhente, gjennomgå og vurdere opplysninger hadde tverrsektoriell innretning
- Om oppgavefordelinga var avklart og gjort kjent for involverte enheter/sektorer
- Om det var sørget for at medarbeiderne hadde tilstrekkelig kunnskaper og ferdigheter til å utføre oppgavene sine, herunder om kommunen hadde sørget for å ha nødvendig samfunnsmedisinsk kompetanse
- Om kommunens ledelse fulgte med på at det løpende oversiktsarbeidet var kommet i gang og at det pågikk aktiviteter på området.

Fylkesmannen konkluderer med at det ikke er påvist avvik.

Videre sies det at folkehelseperspektivet er godt ivaretatt i den gjennomførte prosessen med kommuneplanens strategiske samfunnsdel og innholdet i planen og de utfordringer det pekes på, er godt kjent på alle nivå i og deler av organisasjonen.

Fylkesmannen vurderer at Bodø kommune er helt i startfasen av det systematiske arbeidet med den løpende oversikten. Videre sies det: «Bodø kommune bør tydeliggjøre hva som er de identifiserte helseutfordringer i kommunen, hvilke forhold det er beslutta å følge med på og at det sikres sammenheng mellom identifiserte helseutfordringer og forhold å følge med på. Videre bør kommunen beskrive arbeidsfordeling i den etablerte arbeidsgruppa, spesielt bør det dokumenteres hvem som har ansvaret for å vurdere hvilke kilder som skal anvendes, hvem som gjør den faglige vurderingen av kildene og hvem som vurderer om kildetilfang og faglige vurderinger er tilstrekkelig omfattende.»

Vurderinger

Den etablerte oversiktsgruppa skal ha et mandat som imøtekommer fylkesmannens vurderinger og kommentarer i ovennevnte tilsynsrapport.

Oversiktsgruppas mandat blir dermed slik:

Mandat:

Oversiktsgruppa skal følge med helsetilstand og påvirkningsfaktorer. Med dette menes oversikt over helse på befolkningsnivå og de positive og negative faktorer som kan virke inn på helsen til befolkningen og grupper i Bodø kommune. Påvirkningsfaktorene består av kjente forhold som virker inn på helsen. Påvirkningsfaktorene omfatter både helsefremmende og forebyggende faktorer, og risikofaktorer.

Hver avdeling skal være representert med 1 representant som har som oppgave å koordinere og framskaffe opplysninger om helsetilstand og påvirkningsfaktorer innenfor avdelingens ansvarsområde, i tillegg til dette skal gruppen inneha samfunnsmedisinsk kompetanse. Det løpende oversiktsarbeidet skal utøves som en del av kommunens ordinære virksomhet og relateres til kommunens styringssystem. Folkehelsekoordinator koordinerer og leder gruppens arbeid.

Oversiktsgruppa skal:

- Avklare hva kommunen bør ha oversikt over.
- Avklare hvilke kilder som finnes, også skjønsmessige vurderinger.
- Skal være en kunnskapsformidler og ha et bilde av *hovedtrekk* ved helsetilstanden og påvirkningsfaktorer i kommunen. Og ha særlig fokus på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller.
- Oversiktsgruppa har fullmakt til å innkalle og intervjuere virksomhetsledere og andre medarbeidere etter behov. Virksomhetslederne skal sikre at ettersport informasjon og materiale gjøres tilgjengelig for gruppen.
- Innhente opplysninger fra Helse – og miljøtilsyn Salten om relevante data når det gjelder miljørettet helsevern.
- Oversiktsgruppa skal beskrive arbeidsfordelingen, og det skal dokumenteres skriftlig hvem som har ansvaret for å vurdere hvilke kilder som skal anvendes, hvem som gjør den faglige vurderingen av kildene og hvem som vurderer om kildetilfang og faglige vurderinger er tilstrekkelig omfattende.
- Utarbeide en oversikt (melding) til bystyret om helsetilstand og påvirkningsfaktorer 1 gang i året, første gang i 2015 (løpende oversiktsarbeid). Hvert 4. år innarbeides denne oversikten i planstrategien, jfr. lovkrav i plan – og bygningsloven § 10-1.
- Oversiktsgruppa rapporterer til rådmannens strategiske lederteam (SLM).

Konklusjon og anbefaling

Gjeldende delegasjonsreglement inneholder ikke bestemmelser i forbindelse med folkehelseloven (ikrafttredelse 1.1.12). Bystyret bør derfor delegere til rådmannen å utarbeide oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer. Bystyret vil bli forelagt oversikten som melding en gang i året, og som en del av planstrategien hvert 4. år.

Rolf Kåre Jensen
Rådmann

Grete Kristoffersen
Utviklingssjef

Saksbehandler: Tom Solli

Trykte vedlegg:

Vedlegg

1 Fylkesmannen i Nordland - tilsyn folkehelse

Utrykte vedlegg:

Ingen